

30к-1
10534

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ГАЛОЎНАЕ КІРАЎНІЦТВА
АДЗІНАЙ ГІДРАМЕТЗАРАЛАГІЧНАЙ СЛУЖБЫ
пры НКЗ БССР
ДЕКАДНЫ БЮЛЕТЭНЬ

Адрас рэдакцыі: Менск, р. Карла Маркса і Чырвонаармейскай, 48, Галоўнае
Кіраўніцтва АГМС БССР.

№ 13 (147)

1—10 мая

1934 г.

З М Е С Т

Сінаптычны агляд за дэкаду—I. Харлап.

Метэаралагічная характарыстыка і табліца вынікаў метэаралагічных
назіранняў за дэкаду—Н. Малішэўская.

Сельска-гаспадарчая гідрамет. характарыстыка за дэкаду—В. Стэфановіч.

Характар вясновага паўнаводдзя ў 1934 г. па галоўных рэках БССР
і вынікі прагноза—А. Сवादкоўскі.

Падрыхтоўка кадраў для мет. сеткі.

Агляд надвор'я за дэкаду з 1-га па 10-га мая 1934 года

Надвор'е, якое трымалася на тэрыторыі БССР з 1-га па 10-га мая, было надзвычайна аднастайным. На працягу ўсёй дэкады наглядалася сухое, яснае і гарачае надвор'е з вялікім сутачным ходам тэмпературы, з вельмі вялікаю вільготнасцю паветра, якая ў дзень дасягала да 25%.

Такое жаркае, сухое і ўстойлівае надвор'е ў БССР тлумачыцца тым, што на працягу ўсёй дэкады, на тэрыторыі Савецкага Саюза і большай часткі Зах. Еўропы, трымаецца вобласць высокага ціску ў масах кантынентальна-палярнага паветра.

Цыклональная дзейнасць адбываецца на крайнім захадзе Еўропы і праходзіць праз Англію па заходняму пабярэжжы Скандынавіі на Шпіцберген і Новую Зямлю.

У першы дзень дэкады тэрыторыя БССР знаходзіцца пад уплывам сухіх і цёплых мас кантынентальнага палярнага паветра. Максімальныя тэмпературы, ў гэты дзень, дасягалі да +27 +28 градусаў.

Табліца вынікаў метэаралагічных

Кліматычны раён	№№ па карце	Назва станцый	Тэмпература паветра														Сярэдняя	Нармальн.	Максі- мая	Мінімаль- ная	Часло, ка- лі нагляд. мінімум
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	—								
I. Паўночны (вазёрны)	2	Дрыса . . .	18	17	19	19	19	19	18	18	19	20	—	19	—	27	7	8			
	3	П лацк . . .	17	17	20	20	20	19	18	19	20	20	—	19	10	27	7	8			
	—	Вялікія-Лукі . .	16	17	19	17	18	18	18	18	18	18	—	18	—	26	5	7			
	68	Гарадок . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	84	Сураж . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
7	Нова - Каралё- ва . . .	16	18	20	20	20	20	18	19	20	20	—	19	9	26	9	8				
II. Пераходны (вадападзельны)	8	Лепель . . .	17	20	21	21	20	20	18	19	21	20	—	20	—	28	10	8			
	75	Плешчанішы . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	70	Бобр . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	13	Барысаў . . .	18	19	21	22	20	20	19	19	21	21	—	20	11	29	9	8			
	16	Менск . . .	19	18	21	21	20	21	20	19	19	20	—	20	11	28	8	8			
	93	Бярэзіна . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	23	Мар'іна-Горка .	19	20	20	21	19	19	19	19	19	20	—	19	11	28	9	8			
	25	Асіпавічы . . .	19	20	22	21	21	20	19	20	21	22	—	20	11	31	9	8			
	10	Орша . . .	17	18	20	20	19	20	18	19	19	21	—	19	10	27	9	8			
19	Горкі . . .	15	17	20	20	18	18	18	19	19	20	—	18	10	26	9	2				
III. Цэнтральны (раўнінны)	89	Клічаў . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	28	Слуцак . . .	18	19	21	20	20	20	20	—	—	—	—	19	—	28	10	9			
	30	Мар.-Сосны . . .	20	20	22	20	19	19	18	19	19	20	—	20	12	29	5	8			
	21	Магілёў . . .	17	18	21	21	1	20	18	18	20	21	—	19	11	29	10	2			
	73	Чавусы . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	27	Чэрыкаў . . .	17	19	22	21	20	19	18	19	20	20	—	19	11	28	9	7			
	191	Касцюковічы . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	31	Турск . . .	19	19	21	21	20	19	18	19	20	20	—	20	11	28	10	7			
32	Жлобін . . .	19	20	21	22	21	20	20	20	21	21	—	20	11	28	12	8				
IV. Паўднёвы (нізінны)	33	Жыткавічы . . .	19	21	22	21	19	21	20	19	20	21	—	20	12	30	7	8			
	37	Калінкавічы . .	20	21	22	20	20	21	20	19	21	21	—	21	12	30	7	8			
	39	Лельчыцы . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	85	Чачэрска . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	83	Барба . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	38	Гомель . . .	18	20	23	21	21	21	18	20	21	21	—	20	12	29	10	7			
	35	Васілевічы . . .	19	21	21	20	20	21	19	18	20	20	—	19	12	28	7	8			
40	Людвінава . . .	19	22	22	21	20	21	20	19	20	20	—	20	12	29	10	9				

Табліца вынікаў метэаралаг. назіранняў за 1—10 мая 1934 г.

Кліматычны раён	№№ па карце	Назва станцый	Вецер				Сярэдняя воблачнасць у 10-балавай сістэме	Сярэдні стан павярховага пласта глебы (на глыб. 10—15 см)		
			Пераважаючы		3 максім. хуткасцю					
			Напрамак	Хуткасць	Напрамак	Хуткасць	Інсалацыя ў %	Агульная	Ніжняя	
I. Паўночны (вазёрны)	2	Дрыса	SE	2	SE	7	—	3	3	вільготная
	3	Полацк	E	2	E	4	—	6	3	"
	—	Вялікія Лукі	E	2	NW	10	—	5	2	"
	68	Гарадок	—	—	—	—	—	—	—	—
	84	Сураж	—	—	—	—	—	—	—	—
	7	Нова-Каралёва	E	4	SE	10	65	3	1	сухая
II. Пераходны (вадападзельны)	8	Лепель	SE	4	S	10	—	3	2	сухая
	75	Плешчаніцы	—	—	—	—	—	—	—	—
	70	Бобр	—	—	—	—	—	—	—	—
	13	Барысаў	SE	2	SE	5	—	3	2	сухая
	16	Менск	SE	2	SE	3	—	3	2	"
	93	Бярэзіна	—	—	—	—	—	—	—	—
	23	Мар'іна-Горка	E	4	N	7	—	3	1	сухая
	25	Асіпавічы	E	2	SE	7	—	3	1	вільготная
	10	Орша	SE	2	S	10	—	6	1	"
	19	Горкі	SE	4	W	10	—	2	2	сухая
III. Цэнтральны (раўнінны)	89	Клічаў	—	—	—	—	—	—	—	—
	28	Слуцк	SE	4	W	14	—	3	2	—
	30	Мар'іна-Сосны	E	2	E	4	—	3	1	вільготная
	21	Магілёў	NE	4	SE	6	—	5	—	сухая
	73	Чавусы	—	—	—	—	—	—	—	—
	27	Чэрыкаў	S	4	W	7	—	3	3	сухая
	191	Касцюковічы	—	—	—	—	—	—	—	"
	31	Турск	E	4	SE	10	—	3	3	"
	32	Жлобін	SE	2	SE	7	—	3	1	"
IV. Паўднёвы (нізінны)	33	Жыткавічы	E	4	SE	10	—	5	2	сухая
	37	Калінкавічы	E	4	E	14	—	2	1	вільготная
	39	Лельчыцы	—	—	—	—	—	—	—	—
	85	Чачэрсск	—	—	—	—	—	—	—	сухая
	83	Барба	—	—	—	—	—	—	—	—
	38	Гомель	SE	4	SE	10	—	2	1	вільготная
	35	Васілевічы	SE	4	SE	7	77	2	2	сухая
	40	Людзінава	SW	4	SE	10	—	3	3	"

На змену гэтай масе, 2-га мая з паўднёвага—захаду ўваходзяць яшчэ больш цёплыя масы прагрэтага кантынентальна-палярнага паветра, у выніку чаго тэмпература на поўдні краіны даходзіла да $+31$ градуса. Аклюзія па тыпу цёплага фронту, якая раздзяляла гэтыя масы, прайшла па тэрыторыі БССР і дала ў некаторых мясцах праходзячыя ападкаў (1-га, 2-га і 3-га мая).

Гэтае цёплае кантынентальна-палярнае паветра ўтрымліваецца на тэрыторыі БССР усе астатнія дні да канца дэкады. На працягу ўсяго гэтага часу мы мелі сухое і пераважна яснае, без ападкаў, надвор'е.

Наогул кажучы, гэтая дэкада праходзіць без рэзкіх змен надвор'я і, на працягу ўсёй дэкады, на тэрыторыі БССР, трымаецца кантынентальна-палярнае паветра.

Харлап.

Метэаралагічная характарыстыка за 1—10 мая 1934 года

На працягу ўсёй гэтай дэкады трымаліся вельмі ўстойлівыя высокія тэмпературы. Сярэднія сутачныя т-ры, у большасці хісталіся каля $19-20^{\circ}$. Сярэднія дэкадныя т-ры таксама былі роўны пераважна $19-20^{\circ}$. Яны перавышалі нармальныя т-ры для гэтай дэкады на $8-9^{\circ}$.

Максімальныя т-ры хісталіся ад 26 да 31° , мінімальныя—ад 7 да 12° .

Ападкаў выпадалі вельмі нераўнамерна. У першыя 3 дні месцамі выпалі значныя ападкаў з грозамі і градам. Асабліва значныя ападкаў выпалі ў такіх пунктах: у Дрысе— 22 мм, у Бабры (Крупскага р-на) і Турску (Рагачоўскага р-на) па 9 мм. Навальніцы наглядаліся пераважна 2-га і 3-га. Бобр і Менск 2-га адзначылі выпадзенне града. З 4-га па 10-ае ападкаў амаль зусім не наглядалася.

Вятры пераважалі паўднёва-усходнія, слабыя і ўмераныя.

Воблачнасць, у большасці, складала $20-30\%$ агульнага пакрыцця неба, а сонечнае ззяненне складала $65-77\%$ магчымага

Н. Малішэўская.

С-г. гідрамет. характарыстыка за 1—10/V-34 г.

Вельмі цёплае, без ападкаў, надвор'е першай дэкады мая спрыяла правядзенню с/г. працпасаваў зернавых і бульбы, і падрыхтоўкі глебы пад гародніну. Але ў большасці раёнаў рэспублікі, асабліва к канцу дэкады, стаў адчувацца недахоп вільгаці ў павярховым пласту глебы. Маладыя расліны яравых, карнявая сыстэма якіх яшчэ не паспела дастаткова развіцца, пачалі адчуваць гэты недахоп. Азімыя адчуваюць сябе значна лепей.

У гэту дэкаду азімае жыта і пшаніца вышлі ў трубку, а метстанцыі Васіпавічы (Рэчыцкі р-н) і Слуцк адзначаюць калашэнне. Ацэнка азімага жыта пераважна вышэй сярэдняга, а азімая пшаніца—сярэдняе. Яравыя і пшаніца у фазе трох лістоў, авёс—кушчэнне з 3-х лістоў, ячмень ў фазе 3-х лістоў—ацэнка сярэдня і вышэй сярэдняга, а лён у фазе ўсходаў—

ацэнка здавальняючая. Горкі і Васілевічы адзначаюць усходы ранней бульбы. Таксама Горкі адзначаюць здавальняючыя ўсходы соі.

Сеяныя шматгадовыя травы развіваюцца здавальняюча.

Ўсходы вікі маюць сярэднюю ацэнку. Адзначаюцца ўсходы гарадніны.

Сады знаходзяцца ў поўным красаванні і бягучае надвор'е, на працягу дэкады, вельмі спрыяла данай фазе. Метстанцыя Мозыр адзначае з'яўленне садовых шкоднікаў непарнага шоўкапрада.

Сенажаці і выпасы знаходзяцца ў здавальняючым становішчы.

Аграметкор П'янусаў (Чавускі р-н) паведамляе, што 5-га мая прашоўшым градам пашкоджаны часткова яравыя пасевы.

В. Стэфановіч

Характар веснавага паўнаводдзя ў 1934 годзе па галоўных рэках БССР і вынікі прагноза.

Галоўную ролю ў фарміраванні вышыні паўнаводдзя адыгрываюць метэаралагічныя фактары—зімовыя ападка і тэмпература, вышыня і шчыльнасць снегавага насціла перад пачаткам веснавага раставання. Акрамя гэтага цэлы шэраг другіх фізіка-геаграфічных фактараў, таксама прымаюць значны ўдзел у фарміраванні вышыні паўнаводдзя—гэта ступень прамярэемасці і насычанасці вільгацю глеб басейна—ў момант найбольш бурнага таяння снега, становішча запасаў грунтовай вады ў басейне, глебава-батанічная і ораграфічная характарыстыка яго паверхні і, у вельмі значнай ступені,—характар веснавага надвор'я якое абумоўлівае інтэнсіўнасць і працягласць сходу снегавага насцілу сумесна з дадатковым выпадзеннем водных ападкаў у момант найбольш хуткага яго сходу.

Аналізуючы гэтыя моманты, з мэтай праракання вышыні веснавага павадка у бягучым годзе магчыма прыйсці да наступных вынікаў:

1) Вышыня снегавага насцілу ў басейнах галоўных рэк БССР была ніжэй нормы.

2) Сярэдняя шчыльнасць снегавага насціла паступова павялічваецца дзякуючы адлігам, якія ў значнай колькасці наглядзіліся ў другую палову зімы. Так, па дадзеным метстанцыі Новае-Каралёва, сярэдняя шчыльнасць снегавага насцілу дасягала ў першую дэкаду сакавіка 0,29, пры норме для гэтага часу 0,24.

3) Ступень прапітанасці глебы вадой з восені 1933 г. трэба лічыць вышэй нормы, што тлумачыцца вельмі „мокрым“ характарам прадзім'я 1933 года.

4) Прамярзанне глебы, у гэтым годзе, было ніжэй нармальнага.

5) Па дадзеных Інстытута Доўгатэрміновых прараканняў Цэнтральнага Бюро Надвор'я, пры складанні прагноза чакалася, што тэрыторыя БССР будзе знаходзіцца ў вобласці слаба вызначаных мінімумаў і, такім чынам, з'явіцца раёнам меш хуткага таяння.

Гідралагічны сэктар Бюро Надвор'я БССР, улічваючы падрабязныя даныя па кожнаму басейну, склаў 15/III-34г. прагноз чакаемай вышыні веснавага паводку на галоўных, больш буйных, рэках БССР, карыстаючыся эмпірычнай формулай праф. Б. Н. Лебедзева, а з другога—карэляцыйнымі раўнаннямі сувязі паміж гідраметэаралагічнымі фактарамі ў басейне, і вышынёй веснавага павадку для рэк Бярэзіны, Сожа і Зах-Дзвіны, знойдзенымі непасрэдна гідрасектарам Бюро Надвор'я БССР.

Гэты прагноз прадугледжваў наступнае:

1. Ускрыццё рэк:

Ускрыццё ракі Прыпяці—ў пачатку трэцяй дэкады сакавіка.
" " Пцічы—ў пачатку трэцяй дэкады сакавіка.
" " Бярэзіны—ў сярэдзіне трэцяй дэкады сакавіка.
" " Сожа—ў канцы трэцяй дэкады сакавіка.
" " Дняпро на вучастку Орша-Рагачоў—ў першай палове трэцяй дэкады сакавіка.
" " Дняпро на вучастке Жлобін-Лоеў—у канцы трэцяй дэкады сакавіка.
" " Свіслачы—ў канцы другой дэкады сакавіка.
" " Зах. Дзвіны—ў канцы сакавіка—першай дэкадзе красавіка.

II. Час прахода грэбня паўнаводдзя.

На раке Прыпяці—ў першай дэкадзе красавіка.
" " Пцічы—ў другой палове трэцяй дэкады сакавіка.
На раке Бярэзіне—ў канцы трэцяй дэкады сакавіка.
" " Сожу—ў канцы трэцяй дэкады сакавіка і пачатку першай дэкады красавіка.
" " Дняпро—ў канцы трэцяй дэкады сакавіка і ў першай палове першай дэкады красавіка.
" " Свіслачы каля 18-19 сакавіка.
" " Зах. Дзвіны—ў канцы трэцяй дэкады сакавіка і першай дэкадзе красавіка.

Акрамя гэтага былі прадказаны вышыні максімумаў па 24 пунктам.

У сучасны момант магчыма падвесці вынікі апраўдваемасці гэтага прагноза па 15 пунктам:

Аналіз гэтай табліцы дае наступныя вынікі:

1) Вышыня веснавага павадку амаль на ўсім рэках была некалькі вышэй нормы.

2) У бягучым годзе мела месца ранняе ўскрыццё ўсіх рэк БССР.

3) Добрымі трэба лічыць прагнозы тэрмінаў ускрыцця і часу прахода грэбня паўнаводдзя па ўсім рэкам.

4) Адносна якасці праракання вышыні веснавага павадка, неабходна канстатаваць наступнае:

а) Добрымі прараканнямі вышыні веснавай павадкі былі: для ракі Дняпра ля Оршы, Рагачова, Жлобіна і Лоева, для ракі Сожа, для ракі Бярэзіны ля Бярэзіно і Бабруйска для р. Зах. Дзвіны ля Віцебска і для Свіслачы ля Менска.

б) Здавальняючым прагноз магчыма лічыць для ракі Дняпро ля Магілёва, для ракі Зах. Дзвіны ля Веліжа і ля Улы і для ракі Прыпяці ля Мозыра.

Рака	Пост	Дата ўскрыцця	Дата грэбня паўнаводдзя	Вышыня грэбня паводка над нулём графіка ў см.			Адхіленне ад нормы	Памылкі на прагнозу ў см.	
				У сапраўднасці	Па прагнозу	Норма		Абсалютны велічыня	У % к амплітуде наважных максімуму
Днепр	Орша	19/III	7/IV	553	570	593	- 40	- 17	2,56
"	Магілёў	21/III	23/III	651	580	587	+ 64	+ 71	21,38
"	Рагачоў	22/III	26/III	217	196	202	+ 15	+ 21	10,88
"	Жлобін	22/III	27/III	322	305	307	+ 15	+ 17	9,50
"	Лоеў	23/III	30/III	569	490	495	+ 74	+ 79	13,50
Сож	Прапойск	23/III	23/III	374	355	359	+ 15	+ 19	5,86
"	Гомель	23/III	27/III	507	445	465	+ 42	+ 62	11,90
Бярэзіна	Барысаў	18/III	25/III	396	340	332	+ 64	+ 56	36,13
"	Бярэзіна	21/III	23/III	277	270	228	+ 49	+ 7	2,92
"	Бабруйск	22/III	25/III	334	310	271	+ 63	+ 24	9,16
Зах. Дзвіна	Веліж	25/III	28/III	469	560	521	- 52	- 91	16,25
"	Віцебск	23/III	29/III	743	705	683	+ 60	+ 38	4,66
"	Ула	20/III	24/III	960	740	683	+ 277	+ 220	23,63
Прыпяць	Мазыр	18/III	28/III	446	320	303	+ 143	+ 126	26,58
Свіслач	Менск	16/III	20/III	410	390	355	+ 55	+ 20	5,81

в) Нездавальняючым прагноз з'віўся для ракі Бярэзіны ля Барысава.

Наогул кажучы добрых прагнозаў было 66,7% ад агульнай колькасці прагнозаў, здавальняючых—26,7%, нездавальняючых—6,6%

Увесь матар'ял да гэтага артыкула атрыман на падставе тэлеграфных звестак.

А. Свядкоўскі.

Падрыхтоўка кадраў

Адным з асноўных пытанняў ГК АГМС БССР у 1934 годзе з'яўляецца пытанне падрыхтоўкі кадраў для метэаралагічнай сеткі. Без добра падрыхтаваных кадраў наглядацеляў метэаралагічная сетка, як асноўная частка сыстэмы ГК АГМС, не можа справіцца з актуальнейшымі задачамі, якія ставяцца з боку розных галін народнай гаспадаркі (с.-г., транспарт, авіяцыя і абарона краіны і друг.). Праверка работы назіральнікаў гідраметэаралагічных станцый іх соцыяльнага складу і тэхнічных ведаў паказала, што існаваўшы склад назіральнікаў далёка нездавальняючы. Гэты склад быў укамплектаваны ў вялікай сваёй частцы чуждымі і тэхнічна непісьменнымі людзьмі—адна частка з іх не хацела, а другая не ўмела выконваць сваі абавязкі.

Падрыхтоўка і ўкамплектаванне штатаў назіральнікаў на метэаралагічныя станцыі ў асноўным праводзіцца ГК АГМС праз спецыяльна арганізуючыя падрыхтоўчыя курсы.

У гэтым годзе, з 1-га чэрвеня арганізуюцца 6-цімесячныя курсы, якія разлічаны на 30 асоб. Загадчыкам курсаў прызначан Нач.-к Адзела тав. Бугаеў, які ўжо правёў наступную работу: 1) падабраў склад выкладчыкаў; 2) разгледжаны і зацверджаны праграмы па многім дысцыплінам і камісія прыступіла да разгляду заяў аб прыёме на курсы.

Праграма курсаў састаіць з наступных 18 дысцыплін.

1. Грамадазнаўства—90 гадзін.
2. Задачы ЕГМС і яе структура—4 гадзіны
3. Методыка скарачаных матэматычных вылічэнняў—60 гадзін.
4. Кароткі курс фізікі—80 гадзін.
5. Агульны курс метэаралогіі і аэралогіі—90 гадзін.
6. Кароткі курс сінаптычнай метэаралогіі—30 гадзін.
7. Месцовыя прыметы—20 гадзін.
8. Міжнародны атлас воблакаў—30 гадзін.
9. Міжнародны код—24 гадзін.
10. Спецыяльны код—8 гадзін.
11. Аэрометстанцыя яе апаратура і ўход за апаратурай—70 гадзін.
12. Методыка інструментальных і неінструментальных назіранняў і іх фіксацыя—70 гадзін.
13. Методыка апрацоўкі назіранняў—80 гадзін.
14. Гідралогія (кароткі курс)—16 гадзін.
15. Служба ўражання—50 гадзін.
16. Дарожная сіноптыка—12 гадзін.
17. Абслугоўванне паветранага флота—10.
18. Практыка па метстанцыі—216 гадзін.

Усяго: . . . 900 гадзін.

Курсанты будуць забяспечаны інтэрнатам, абедамі і сьнеданямі, стыпендыяй па паспяховасці ў сярэднім 60 р. у м.-ц.

На курсы прымаюцца лепшыя ўдарнікі.

25

1964 г.

Асобы, якія пасляхова скончаць курсы могуць быць на-
чаны загадчыкамі метстанцый, аклад якім ўстанаўліваецца
ў залежнасці ад аб'ёма работы станцыі і вытворчага стажу ад
150 руб. да 225 руб., а собам з вышэйшай адукацыяй аплата
выгвараецца па стаўкам спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй.
ГК. АГМС. БССР.

754

Адказны рэдактар П. Мамаеў.

Члены рэдкалегіі {
Ф. Рабаконь
А. Кайгарадаў
Б. Лісіцкі
І. Калько
І. Рачыцкі.

Друкарня БелАН. Зак. № 180. Гарліт № 2991. Тыраж 600

